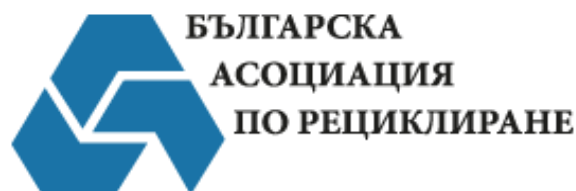

МЕДИА МОНИТОРИНГ

04 ЯНУАРИ 2022 г.

Член на:

Източник: БНР

Заглавие: Завод за боклук е третата по посещаемост забележителност на Виена

Изрисуваният от Хундертвасер инсинератор е в класацията веднага след Виенското колело и катедралата „Свети Стефан“

Линк: <https://bnr.bg/hristobotev/post/101580210>

Текст: За българите действащ завод за боклук е вонящо място, което се заобикаля отдалеч. За виенчани – паметник на културата, в който се правят над 420 туристически обиколки годишно. Най-известният инсинератор в австрийската столица тази година навършва 50. Той е разположен покрай канала на река Дунав в района Шпителау, само на десет минути с кола от центъра на Виена. Заводът за отпадъци е уникален поради факта, че фасадата му е дело на прочутия австрийски художник, архитект и екозащитник Фриденсрайх Хундертвасер. Който е ходил във Виена, задължително е минал покрай неговата необичайна пъстра къща. Изрисуваното от него място за унищожаване на смет влиза в експлоатация през 1971 г. като част от ТЕЦ Шпителау, но пожар през 1987

г. унищожават големи части от него и нанасят щети за повече от 74 млн. евро. Вместо да бъде съборена, инсталацията се изгражда наново на същото място, защото там вече има инфраструктура и техника за производство на топлинна енергия и най-вече, понеже боклукът се изгаря там, където се „ражда“ – в центъра на града.

През 1988 г. Виенската община кани Хундертвасер да превърне Шпителау в произведение на изкуството. Художникът е изправен пред нелепо решение, защото е представител на Зелената партия и е трябвало да бъде убеден, че изгарянето на боклука е най-доброто разрешение на въпроса с отпадъците, след като те веднъж са произведени. Хундертвасер приема оценката на експертите и се заема с дизайна. Изрисуването на сградата му отнема четири години. В наши дни там се изгарят 250 000 тона боклук, от който се произвежда ток и топлинна енергия за 50 000 домакинства. Инсталацията е снабдена със сложна система от пречистващи филтри според най-модерните технологии и екологични стандарти.

Разноцветната фасада, златното кълбо на комина, озелененият покрив и новозасадените дръвчета превръщат Шпителау в неповторима гледка и символ на Виена наравно с катедралата „Свети Стефан“ и Виенското колело. Заводът за боклук е сред най-сниманите сгради във Виена, която се посещава от над 10 хиляди души годишно. Както навсякъде, и зад Хундертвасер надничат българска следа – единствената рисунка на човек, която е направил в огромното си творчество е портрет на актрисата и певица Ирина Малеева – любимка на Фелини, изиграла Джесика, дъщерята на сър Орсън Уелс във „Венецианският търговец“. Хундертвасер толкова много искал да се ожени за нея, че нарисувал „Ирина овер Болканс“.

А ако не ви се хваща трамвая до Шпителау, достатъчно е да посетите действащата тоалетна, превърната от споменатия по-горе художник в използваемо артпроизведение. Можете да я откриете и случайно, ако дивейки се на шарената постройка без два еднакви прозореца, известна като Къщата на Фриденсрайх Хундертвасер, ви подгони зовът на природата към двете нули.

А тоалетната наистина си струва да се види! Псевдонимът на майстора ѝ в превод от немски Рай на мира Сто води. Оцелял в концентрационен лагер, еврейският художник, скулптор, дизайнер и архитект е прекръстен така от Фредерик Стовасер. Другите му артистични имена също са поетични и причудливи. Regentag и Dunkelbunt, които означават „Дъждовен ден“ и „Тъмношарен“. Който веднъж е видял негова работа, не може да го сбърка. Това го прави един от най-ексцентричните, но и продавани творци от 80-те години на 20-и век.

Основните мотиви, които художникът използва, са спирали и лабиринти, смели цветни петна, които се преплитат в абстрактни форми с реалистични акценти. Той определя правите линии като „дяволски оръжия“ и къщите му са без нито един ъгъл, с вълнообразни подове, мозайки и много растителност. Хундертвасер дори не гладел дрехите си, за да популяризира кривата линия, понеже правата била „лишена от божественост“.

Когато го питали и защо ходи с различни чорапи, той отговарял: „А защо трябва да са еднакви?!“. И това далеч не е най-екстравагантното му изказване.

„Повечето хора казват, че къщите се състоят от стени. Аз твърдя, че най-важни са прозорците, защото точно те дават лице на сградата“. А понеже очите са различни, той никога не повтаря два еднакви прозореца.

Сигурно затова никой не се учудва на надписа върху тоалетната чиния, в която се събират бакшишите за обслужващите заведения за облекчаване: „Ето къде ви отива по-голямата част от парите“.

[Източник: Марица](#)

Заглавие: За първи път: Преработват край Пловдив един от най-трудно разградимите отпадъци

Линк: <https://www.marica.bg/region/saedinenie/za-parvi-pat-prerabotvat-kray-plovdiv-edin-ot-nay-trudno-razgradimite-otpadaci>

Текст: Един от най-трудно разградимите отпадъци в природата ще бъде оползотворяван край Пловдив. Инвестиционното намерение е на "Вилад груп" ООД, които имат цех за производство на стиропорни форми в село Голям Чардак край Съединение. Според инвестиционното намерение дейностите по преработката на стиропора ще се извършват в съществуващия цех. Рециклирането ще преминава през няколко процеса, които включват раздробяване на опаковките от стиропор, улавяне на праховите емисии и производството на суровина за влагането ѝ в производството.

Капацитетът на системата за рециклиране е 200 кг на денонощие. Реализирането на инвестиционното намерение няма да доведе до замърсяване на въздуха и дискомфорт на околната среда, се обяснява в подадената документация от инвеститора. При процеса на преработка не се генерират отпадъци, а приетите отпадъци в системата за рециклиране се оползотворяват на 100 процента. Ще се използва съществуващо затворено помещение.

Очаква се мнението на РИОСВ-Пловдив по отношение на допустимостта на инвестиционното намерение. Експертите ще трябва да преценят дали то може да доведе до замърсяване на околната среда и решат дали да го допуснат за реализиране.

Стиропорът или още полистирен (6 polystyrene, PS или EPS -експандиран полистирол) е полимер, произвеждан промишлено от петрол. Когато попадне в природата той се разпада на малки бели топчета. Те са много леки и лесно попадат в почвите, реките и могат да бъдат погълнати от птиците и животните. Твърди се, че този материал се разгражда трудно от ултравиолетовите лъчи и това може да отнеме повече от 500 години. Преработката и оползотворяването му е важен момент в запазването на околната среда чиста.

[Източник: Offnews.bg](#)

Заглавие: Депозитната система или как Литва се отърва от опаковките

Линк: <https://offnews.bg/obshtestvo/depozitnata-sistema-ili-kak-litva-se-otarva-ot-opakovkite-767600.html>

Текст: Вилнюс. Литва. Краят на ноември. Млад мъж с качулка на главата носи две огромни торби по централната пешеходна улица "Гедиминас", която вече е с коледна украса. Торбите не изглеждат тежки. При разминаване с него се вижда, че те са пълни с празни бутилки. В торбите има предимно PET бутилки (наричани и пластмасови), но се виждат и алуминиеви кенчета, а дрънченето издава, че вътре има и стъклени. Мъжът не е клошар или социално слаб събирач на отпадъци. Той отива до най-близкия супермаркет в който има инсталирани автомати за връщане на опаковки. След като ги пусне една по една в гърловината на машината, където четци ще разпознаят опаковките по барковете им, и машината ще ги разпреди според материала, мъжът ще вземе от автомата касова бележка. Срещу всяка опаковка той ще получи по десет евроцента и в бележката ще е отбелязана крайната сума. С бележката може да се плати на касата за покупки, да се осребри в брой или да се даде за благотворителност.

Така работи за потребителя депозитната система за събиране на най-масовите опаковки, която е въведена в Литва от 2016 г. Година по-късно вече се рециклират над 90% от опаковките. За тези пет години са върнати и рециклирани над 2 млрд. и 760 млн. опаковки. Тяхното тегло е 110.000 тона или 11 пъти теглото на Айфеловата кула в Париж.

"Въвеждането на депозитната система промени начина по който изглежда природата ни. Вече няма боклуци по езерата и горите", разказва Мариус, който работи като гид за туристи и VIP гости на Литва. В неговото семейство отговорността по връщане на бутилките е делегирана на сина им, който от това успява да събере около 500 евро на година. Според Мариус депозитната система е "win-win" ситуация от която печелят и хората, и природата.

Рециклирането

В Литва има над 3000 места, където може да се върнат опаковките. Машините, които са 1100, се намират предимно в големите супермаркети. В малките населени места няма машини, а опаковките се издават в малки магазини.

Зад машините се намира малък склад, в който пластмасовите и алуминиевите опаковки се събират в чували, а стъклените бутилки - в касите, в които са стигнали до магазина. Оттам опаковките заминават с камиони на доставчиците до завода за сортиране на USAD, организацията, която се занимава с рециклирането. Там има още едно сортиране на поточни линии. При него се разделят алуминиеви от стоманени кенове, стъклото за повторна употреба се връща при производителите на бира и безалкохолни напитки, а другото, разделено на цветове, се разтрошава и превръща в материал за следваща употреба. Същото се случва с PET бутилките и PVC капачките им, както и кеновете - стават суровина.

Алуминият заминава за Германия, а PET бутилките се рециклират в съседната сграда на офиса на USAD в покрайнините на Вюлнюс. Преди това е ставало в Румъния.

10 цента включени в цената

Генералният мениджър на USAD Гинтарас Варнас разказа, че операторът работи като организация с идеална цел, която не очаква печалба. Собственици на организацията са асоциациите на пивоварите, на вносителите и на производителите на минерална вода и безалкохолни. Варнас казва, че в схемата участват 90% производителите и 90% от вносителите. Тези 10 евроцента са включени в цената на стоката, а потребителят си ги получава обратно след връщане. Цената е определена с идеята да е просто за смятане и да не е много скъпа опаковката, за да няма измами, но да е достатъчно висока, за да е изгодно връщането на опаковката. Спрели са само на опаковки от бира, вода и безалкохолни напитки, тъй като бутилките от алкохол се пият повече къщи и в ресторант и е лесно да се хвърлят в кофа, а не в природата или на улицата, както е най-лесно за останалите.

Варнас споделя, че търговците не са много щастливи от въвеждането на схемата, защото имат повече ангажименти. Но ако се мисли по-мощно, след като правят пари от търговия, те трябва да са отговорни към отпадъците, каза Варнас.

Производители и търговците имат отговорност за финансиране на схемата и поставяне на лого и баркод на продуктите. "Ние събираме, разделяме, избираме рециклатор, отговаряме за паричните потоци, консуматор-търговец-производител-USAS. Имаме отговорност и за информиране на потребителя", обясни Варнас.

30% от приходите на организацията идват от продажбата на материали, 50% от субсидия от производители и търговци и 20% от непотърсени депозити. Самата организация има малки разходи за персонал - в цялата администрация са наети 7 души, а в цеховете за сортиране работят малко повече от 10 души, но тази дейност е аутсорсната на външна фирма. Опаковките се доставят от дистрибуторите на стоки, които го взят от супермаркетите, след като останат празни след доставка.

Къде е България

В България се рециклират едва 22% от PET опаковките според данни на европейската асоциация на безалкохолни напитки UNESDA. Именно PET опаковките са най-големият замърсител, а тяхното разграждане отнема 450 години. В същото време българските граждани плащат поне два пъти за своите пластмасови отпадъци – за опаковките. Първия път плащат като потребители под формата на продуктова такса, която организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООО) събират от производители и вносители, а тя се калкулира в цените на дребно. Още веднъж плащат като местни данкоплатци чрез такса битови отпадъци. В същото време в България все още има много населени места без контейнерна система за разделно събиране, няма и центрове за сортиране на отпадъците, тоест няма и рециклиране и пластмасата се депонира. От това общинските депа се пълнят по-бързо, а тъй като повече от половината общини не заделят пари за нови депа, парите за тях идват от държавата, тост пак от данкоплатеца. От тази година Европейската комисия въведе европейски данък върху нерестицираните пластмасови опаковки, така че

данъкоплатците ще платят още веднъж опаковките, без те да са рециклирани задължително.

По данни на Евростат българите генерират 18.7 кг отпадъци от пластмасови опаковки на глава от населението за година (2018 г.) От това количество само 59% стигат до етапа на рециклиране, а останалите отиват или в околната среда, или се озовават в смесените битови отпадъци и най-често биват депонирани или изгаряни.

В допълнение към данните от Eurostat, доклад на международната неправителствена организация ReLoop показва, че на година на човек от населението в България се губят 113 пластмасови бутилки, „изтекли“ в околната среда или в общия битов отпадък, без да бъдат рециклирани или повторно използвани.

Държавите членки дължат единна ставка от 0.80 евро за килограм нерестициклирани отпадъци от опаковки от пластмаса. Предвид изчисленията 53.6 хил. тона пластмасови отпадъци от опаковки, които не се рециклират, годишният данък „пластмаса“ за България би следвало да е около 43 млн. евро. Заради по-ниския от средния за ЕС брутен национален доход на глава от населението, е предвидено значително намаление. И все пак според изчисленията на Центъра за европейски политики очакваното годишно задължение на България по този данък ще е 20 912 800 евро.

До 2029 г. трябва да се рециклират 90% от пластмасовите бутилки

Според европейската директивата 90% от пластмасови бутилки трябва да се рециклират до 2029 г. (с междинна цел от 77% до 2025 г.).

Никой не може да събере 90% само с контейнерна система,

убеден е Гинтарас Варнас.

Преди закона, с който се въвежда депозитната система, в Литва също има контейнерна система. Тогава събираемостта на опаковките от напитки е била само 33%. По-малко от година от въвеждането на схемата тези 90% са достигнати.

Екологични организации са предлагали тази система и у нас на държавно ниво. И отговорът обикновено е "не" с няколко аргумента. В света депозитната система се използва в над 40 страни, 10 от които са в Европа. Гърция и Румъния са на път да я въведат, а в Хърватия вече я има.

Елеонора Йосифова от екологичната организация "За Земята" разказа, че няколко общини са на път сами да въведат системата, тъй като досега от държавната администрация намират причини, само за да я отхвърлят. "Че е невъзможно, че е скъпо, че при нас няма как да стане и че ще инвестираме усилия само в разделно събиране". Това е основният мотив за съпротива срещу въвеждане на системата, според наблюденията на Йосифова и срещите на организацията с представители на МОСВ.

В Литва също е имало съпротива. Производители бяха против, защото е скъпо, каза Варнас. “Сега потребителят плаща 5 евро годишно за системата. Ако трябваше да се плаща за почистване, разходите щяха да са повече”.

“Защо да не се направи? Ако се хвърля в гората ще е още по-евтино, вместо депозитна система”,

иронизира съпротивата Варнас. Неговия извод е, че депозитната система е ефективна, не е скъпа и няма причина да не бъде въведена.